

Fødedato eller Fødselsdag

Sproglig og materiel uklarhed ved bekræftelse af fødselsdato

Hvorfor det kan være svært – måske endda umuligt – for en som mig at bekræfte min “fødedato” (altså det, de flest kalder fødselsdag)

1. Om sprogets betydning for bekræftelse af datoer

Når man bliver bedt om at bekræfte sin fødselsdato, forventes det som noget enkelt.

Men hvad er det egentlig, man bekræfter?

Et tal? En begivenhed? En oplysning, jeg har fået fortalt?

Jeg ved, at en dato ikke bare er et tal i en kalender.

Den er et ord, et udtryk – et forsøg på at indfange en bestemt hændelse i tiden.

Men hvis sproget, der skal beskrive den hændelse, ikke er entydigt, hvordan kan jeg så svare sandt?

For når sproget bliver upræcist eller meningen forskydes, står jeg tilbage med ord, der ikke helt passer til det, de skal beskrive.

Et ord uden klar betydning kan jo ikke forbinde mig med et tidspunkt.

Og hvordan kan jeg bekræfte noget, hvis selve sproget, jeg skal bekræfte det med, vakler?

Hvornår er fødslen egentlig?

Men måske er spørgsmålet endnu større end datoen selv.

Hvornår begynder en fødsel egentlig?

Er det i det øjeblik, sædcellen trænger ind i ægget?

Er det, når kroppen første gang møder luft?

Er det, når navnet gives, eller når registreringen sker i et system?

Eller er det i virkeligheden hver morgen, når man vågner og træder ind i verden igen?

Jeg spørger, fordi loven kræver, at jeg bekræfter noget, som ingen synes at have defineret klart.

Biologien, troen og myndighederne svarer forskelligt.

Og hvis selve fødslen ikke har ét fælles udgangspunkt, hvordan kan dens dato så være ubestridt?

for jo mere jeg ser på mine egne papirer, jo mere mærkeligt bliver det.

For der står ganske vist en dato – men der står også, at der blev født en **unavngiven dreng**.

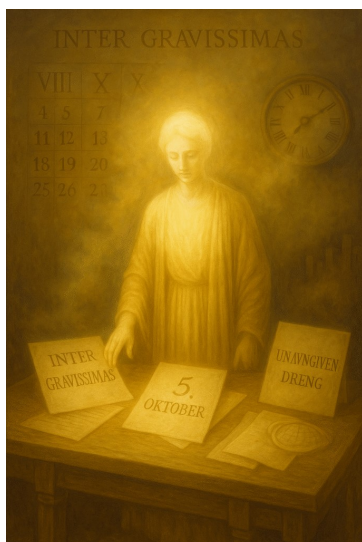
Et barn uden navn, .

Og når jeg bliver bedt om at bekræfte den dato, den **5. oktober**, så ved jeg, at det er en dag, som **Pave Gregor XIII** fjernede fra kalenderen i år 1582 ved den pavelige bulle *Inter gravissimas*.

Hvordan kan jeg bekræfte at være født på en dag, som – historisk set – blev slettet?

I en måned som kaldes den tiende? men betyder otte.

Og hvordan kan jeg bekræfte et navn, jeg ikke havde fået, på et tidspunkt, der ikke længere findes?

2. Om månedernes sproglige uoverensstemmelser

Selv månedernes navne rummer sproglige forskydninger, der kan skabe tvivl om tidens angivelse.

Eksempelvis betyder *oktober* “den ottende måned” (af latin *octo* = otte), men betegner i dag den tiende måned.

Sammenligning af månedernes oprindelige og nuværende betydning

Måned (latin oprindelse)	Oprindelig betydning i romersk kalender	Placering i nuværende gregorianske kalender	Forskel (antal måneder)

Måned (latin oprindelse)	Oprindelig betydning i romersk kalender	Placering i nuværende gregorianske kalender	Forskel (antal måneder)
September (<i>septem</i> = 7)	7. måned	9. måned	+2
October (<i>octo</i> = 8)	8. måned	10. måned	+2
November (<i>novem</i> = 9)	9. måned	11. måned	+2
December (<i>decem</i> = 10)	10. måned	12. måned	+2

Denne sproglige forskydning viser, at månedernes navne i dag ikke svarer til deres numeriske betydning. Dermed hviler vores tidsangivelser på et sprogligt grundlag, der er historisk forvredet.

2a. Supplerende dokumentation – latinske talord og månedernes oprindelse

Månedernes navne *September*, *October*, *November* og *December* er direkte afledt af de latinske talord for syv, otte, ni og ti.

Dette understøtter, at deres oprindelige betydning har været numerisk præcis, men at placeringen i kalenderen senere blev forskudt.

Talmæssig værdi	Latinsk numeral	Latinsk ord	Dansk udtale / betydning
0	–	<i>nihil</i>	intet / nul
7	VII	<i>septem</i>	syv
8	VIII	<i>octō</i>	otte
9	IX	<i>novem</i>	ni
10	X	<i>decem</i>	ti
11	XI	<i>ūndecim</i>	elleve

Talmæssig værdi	Latinsk numeral	Latinsk ord	Dansk udtale / betydning
12	XII	<i>duodēcim</i>	tolv

Som det fremgår, svarer rødderne *septem*, *octō*, *novem* og *decem* direkte til månedernes navne.

Når eksempelvis *October* (af *octō* = otte) i dag anvendes som “den tiende måned”, er der tale om en sproglig uoverensstemmelse mellem ordets oprindelse og dets nutidige anvendelse.

Det viser, at selv et kalendertal kan være sprogligt misvisende, når betydningen forskydes historisk men fortsat anvendes juridisk.

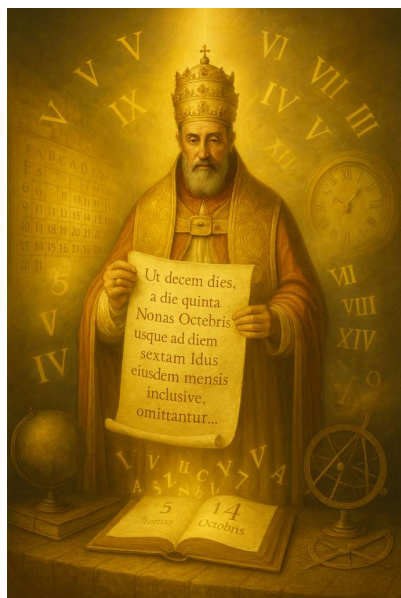
3. Historisk dokumentation for kalenderreformen

Pave Gregor XIII fastsatte ved den pavelige bulle *Inter gravissimas* den 24. februar 1582, at dagen efter torsdag den 4. oktober skulle betegnes som fredag den 15. oktober, hvorved ti dage blev udeladt for at bringe kalenderen i overensstemmelse med solåret og forårsjævnøggn.

I den latinske originaltekst står:

“Ut decem dies, a die quinta Nonas Octobris usque ad diem sextam Idus eiusdem mensis inclusive, omittantur...”

(“Således skal ti dage, fra den 5. til den 14. oktober, udelades...”)

Kilder:

- *Bullarium Romanum*, vol. VIII, s. 11–12 (Rom, 1739).
- *Archivum Secretum Vaticanum*, Reg. Vat. 1957, f. 47r–48v.
- *Encyclopædia Britannica*, “Gregorian Calendar,” senest opdateret 2024.
- *British Library, European Studies Blog*, “The Calendar Change of 1582,” 2012.

Overgangen blev straks gennemført i katolske lande som Italien, Spanien og Portugal.

I Danmark-Norge skete reformen først med *Kalenderforordningen af 16. november 1699*, hvor man tilsvarende udelod 11 dage:

“Efter den 18de Februar Anno 1700 skal strax følge den første Martii.”

Kilde:

Kancelliets Forordninger og Aabne Breve, Rigsarkivet.

4. Om fejl i fødedato og retsvirkning

Fejl i fødedatoer forekommer i CPR-registreringer.

Disse fejl kan skyldes tastefejl, men også systemiske eller sproglige uoverensstemmelser – f.eks. forskelle i datoformater (dag/måned/år kontra måned/dag/år) eller i månedernes oprindelige betydning.

En enkelt forskydning af tal kan ændre en persons retsstilling væsentligt – herunder alder, myndighedsalder og identitet.

Da fødedatoen udgør grunddata i CPR-systemet, er det afgørende, at registreringen hviler på sproglig og materiel klarhed.

Bekræftelse af en fødselsdato, der ikke entydigt kan dokumenteres, vil stride mod **Danske Lov 5-1-2**, som fastslår, at enhver handling skal ske “efter lov og ærbarhed”.

En sådan bekræftelse kan ikke kræves, før grundlaget – både sprogligt og registreringsmæssigt – er korrekt og forståeligt.

5. Om betegnelsen “fødedato” i CPR-administrationens dokumenter

CPR-administrationen, Stormgade 2, 1470 København K (CVR-nr. 29136815, EAN-nr. 5798000362062), anvender i sin officielle kommunikation betegnelsen “fødedato.”

Denne skrivemåde findes ikke i **Retskrivningsordbogen** og afviger fra normeret dansk retskrivning, hvor den korrekte form er “fødselsdato.”

Forskellen er ikke blot ortografisk, men semantisk:

- “Fødedato” henviser til en ukendt eller biologisk hændelse.
- “Fødselsdato” henviser til en begivenhed, man som person ofte kun kender gennem trediehandsoplysning.

Når den centrale myndighed for personregistrering anvender en ikke-normeret betegnelse, der forskyder betydningen fra det biologiske til det administrative, opstår der usikkerhed om, hvad borgeren reelt bekræfter.

Samtidig eksisterer der ingen officiel definition af ordet *person* i CPR-loven, hvilket yderligere øger risikoen for, at en bekræftelse kan føre til en ukendt eller fejlagtig retsvirkning.

Denne sproglige uklarhed kan føre til materielle fejl og svækker borgerens retsstilling, hvis der kræves bekræftelse på en formulering uden normeret betydning.

Det understreger, at sproglig præcision ikke er en formalitet, men en forudsætning for retsgyldig

identifikation og myndighedshandling – særligt når myndigheden kræver et svar, der alene kan bekræftes på baggrund af trediehåndsviden.

6. Samlet konklusion

Det er ikke muligt at bekræfte en dato, hvis de ord, der skal give datoen mening, mangler entydig betydning eller anvendes i strid med normeret sprogbrug.

Sproglig uklarhed i tidsangivelser – hvad enten den skyldes månedernes forskydning, forskelle i datoformater eller brugen af ikke-normerede ord som “fødedato” – medfører risiko for vildfarelse og dermed ugyldighed.

Enhver bekræftelse af identitets- eller tidsoplysninger må derfor forudsætte, at sproget er **lovligt, klart og ærbart**, jf. **Danske Lov 5-1-2, Retsplejelovens § 149 og Lov om dansk retskrivning §**

The screenshot shows the official website of the Central Person Register (CPR) in Denmark. The browser address bar displays the URL: <https://www.cpr.dk/borgere/kan-jeg-faa-et-nyt-personnummer/fejl-i-foededato>. The website header includes the CPR logo and navigation links such as 'Kontakt', 'Whistleblowerordning', 'Cookies', 'English', 'Support', 'Driftsstatus [demo]', and 'Driftsstatus [prod]'. A search icon is also present. Below the header, a horizontal menu contains links for 'Borgere', 'Kunder', 'Lovgivning', 'CPR-systemet', 'Om CPR-kontoret', 'Spørgsmål og svar', and 'CPR nyt'. The breadcrumb trail indicates the current location: 'Du er her: Forside / Borgere / Kan jeg få et nyt personnummer / Fejl i fødedato'. The main content area is titled 'Fejl i fødedato' and contains the following text:

Personer - både danske og udenlandske statsborgere - der er registreret i Det Centrale Personregister (CPR), kan søge om at få ændret deres fødedato i CPR og dermed også deres personnummer, såfremt der er en fejl i den registrerede fødedato.

For at myndigheden kan tildele et nyt personnummer, skal der foretages en vurdering af grundlaget herfor. Dette kræver som udgangspunkt, at ansøgeren kan fremlægge dokumentation for, at den ønskede fødedato er korrekt.

For ikke-nordiske statsborgere skal vurderingen af fødedatoen foretages af udlændingemyndighederne. Vurderingen af fødedatoen skal for nordiske statsborgere foretages af Digitaliseringsministeriet.

Hvis ansøgeren er et mindreårigt barn, kan barnets forældre eller værge ansøge på barnets vegne. For børn og ganske unge henledes opmærksomheden på muligheden for at få fremlagt en aldersundersøgelse af Børnemærkedet eller Børnemedicinsk Institut. Der kræves til

 On the left side of the page, there is a sidebar menu under the heading 'Borgere'. It includes links for 'Flytning', 'Kan jeg få et personnummer', 'Kan jeg få et nyt personnummer' (which is expanded to show 'Fejl i fødedato', 'Identitetsmisbrug', and 'Juridisk kansskifte (transkennede)'), 'Hvad står der om mig i CPR (registerindsigt)', and 'Beskyttelser i CPR'.

<https://www.cpr.dk/borgere/kan-jeg-faa-et-nyt-personnummer/fejl-i-foededato>

